

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

J. Fröberg Lamp 32
SLÖJDUNDERVISNINGSBLAD
 Från

NÄÄS.

Tolfta årgången. N:o 11 (139).

Redaktör: OTTO SALOMON.
 Nääs, Floda Station.

(Tryckt 15/12) 1896.

Friedrich Fröbel.

III.

Vid antagandet af informatorbefattningen hos Herr von Holzhausen hade Fröbel ställt det villkoret, att han icke skulle vara förpliktad bo med sina lärjungar i staden, och att dessa fullständigt och förtroendefullt skulle öfverlämnas till hans uppfostrande omvårdnad. Till Frøbels och hans trenne lärjungars förfogande ställdes därför en villa med tillhörande trädgård, som familjen ägde strax i närheten af Frankfurt. Hvad Fröbel med sin inverkan på de honom anförtrodda lärjungarne sökte ernå var mera lif än lära, för honom framstod redan då hvarje direkt inpluggande af osmälta och måhända osmältbara kunskaper såsom en styggelse. »Att själf lefva med» — säger han — »är sann och äkta uppfostran.» Också sökte han »lefva med» i uttryckets bästa betydelse. Dagligen gjorde han med lärjungarne långa utflykter i Guds fria natur och sökte öppna deras ögon och hjärtan för den stora uppenbarelsebok, som här ligger redo för en hvar, som vill och kan läsa uti den. Dock ej heller under denna sin pedagogiska förstlingstid nöjer sig Fröbel — han hade då icke varit Fröbel — med blotta åskådandet. Han vill gå längre, vill låta äfven verksamhetsbegäret komma till sin rätt, ty redan nu ser han i verksamhetsbegäret den mäktigaste häftningen icke allenast för bibringandet af kunskaper utan äfven för uppfostrandet i dess helhet. Trädgårdsarbete samt arbete i papper, papp och trä voro de sysselsättningar, hvarmed de tre gossarne under sin lärares omsorgsfulla ledning fingo taga fatt, och hvaråt de med glädje ägnade en stor del af sin tid. De påskyndades aldrig, ty, ehuru Fröbel icke hade läst Rousseau, delade han dock dennes åsikt, att man bör gifva barnen tillräcklig tid för att bilda sig själfva, och att därför ofta nog skenbart ringa framsteg i själfva verket kunna vara de bästa frön till en fruktbringande utveckling. Att »skynda långsamt» är

måhända när allt kommer till allt den egentliga hemligheten vid all uppfostran.

Det dröjde emellertid icke länge, innan Fröbel fick klart för sig, att han med allt sitt samvetsgranna sträfvande till lärjungarnes bästa dock icke själf ägde den nödiga utbildningen för att kunna åstadkomma, hvad han betraktade som sin oafvisliga plikt att söka åstadkomma. Han betogs därför af en liflig önskan att få föra sina lärjungar till Pestalozzi i Yverdon för att där under mästarens ögon och ledning fullfölja deras uppfostran, samtidigt med att han arbetade på sin egen pedagogiska utveckling. Fadern tillmötesgick denna hans önskan, och sommaren 1808 kom Fröbel mycket riktigt med sina tre gossar till det nu världsberömda institutet, dit lärjungar vid denna tid strömmade från alla håll och kanter.

När Fröbel kom till Yverdon stod Pestalozzis läroanstalt måhända på höjden af sitt rykte. Lärare och lärjungar till ett sammanlagdt antal af omkring 200 voro här förenade i ett friskt lif, bildande omkring Pestalozzi såsom medelpunkt en enda stor familj. Tvedräktens ande hade visserligen redan gläntat på dörren, men ännu lyckligtvis ej fått det insteg, som sedermera blef fallet. Hvarje dag förde främmande, ofta långväga besökande, till anstalten, hvilka önskade lära känna densamma, dess nu vidt berömda ledare och hans tankar om och åtgärder för mänsklighetens förädling. Det hade varit Frøbels önskan att få med sina trenne lärjungar bo på själfva slottet — den åt anstalten öfverlätna byggnaden — för att kunna vara Pestalozzi och hans verksamhet så nära som möjligt. Detta kunde emellertid icke låta sig göra, hvadan han med sina skyddslingar måste skaffa sig bostad i närheten af institutet, där de intogo sina måltider och för öfrigt dagen om togo del i pensionärernas arbete och förströelser.

Fröbel besökte jämte sina lärjungar själf lektionerna vid institutet och öfverlade sedan med Pestalozzi om det väsentliga, han härunder iakttagit. Om sina intryck under vistandet vid anstalten skrifver han bland annat följande: »Det

mäktiga, allsidigt uppeggande lifvet grep äfven mig allsidigt och väldigt. Visserligen kunde det icke göra mig blind för de många ofullkomligheterna och bristerna, dock visade sig redan då tydligt, att det stora hela ersatte hvad som genom olikartade, ja, nästan motsatta sträfvanen brast i inre gemensamhet och inre enhet.»

Det var just att finna »enhet i mångfalden», hvarefter Fröbels själ städse trängtade, och som så att säga utgjorde det centrala i hela hans väsende. Helt naturligt fäste han sig därför vid den påtagliga bristen i detta afseende, som vidlåde lifvet och verksamheten i den af Pestalozzi ledda läroanstalten. Han tog själf undervisning i nära nog alla ämnen för att så väl som möjligt sätta sig in i undervisningsmetoden. »Jag anade» — säger han emellertid — »något högre och trodde på den högre verksamheten, det helas inre enhet; ja, jag trodde mig se densamma klarare om än icke lifligare än Pestalozzi själf.» I April månad 1809 nedskref han en framställning till den regerande furstinnan af Schwarzburg-Rudolfstadt, i hvilken framställning han gifver uttryck åt sin uppfattning om den pestalozziska metoden och dess tillämpning på olika undervisningsämnen. Den pedagogiska betydelsen af sången och af de fria lekarna har i Yverdon blifvit honom klarare än någonsin förut. Om den förstnämnda skrifer han i ofvannämnda framställning: »Sång, denna högsta himmelsgåfva, som blifvit människan gifven, är det rena uttrycket af hennes väsende; den kommer från hjärtat och går till hjärtat. Sången är själens yppersta utvecklingsmedel, känslans egentliga bildningsmedel.» Hvad de fria lekarna beträffar, så kännetecknar han dem såsom »hufvudroten till den moraliska kraften hos de unga». Äfven har han blifvit stärkt i sin uppfattning om den bildande betydelsen af gemensamma utflykter och spatserfärder, genom hvad han under vistandet i Yverdon haft tillfälle iakttaga. Skuggsidorna — och dessa voro ingalunda få — af lifvet vid institutet stodo äfven ganska klara för Fröbel. Efter att sålunda under tvenne år hafva i Yverdon sett »allt godt och allt dåligt» återvände han 1810 med sina lärjungar till Frankfurt. Befattningen hos dem lämnade han redan följande år i afsikt att fullfölja sina en gång så snöpligt afbrutna universitetsstudier.

Det var till universitetet i Göttingen han denna gång vände sig. Denna högskola räknades bland de främsta i Tyskland icke allenast genom antalet af sina lärjungar utan äfven genom den frikostighet, hvarmed regeringen understödde densamma och genom mångsidigheten af inom dess filosofiska fakultet hållna föreläsningar. Några examensstudier hade naturligtvis den numera mognen ingalunda för afsikt att idka. Hvad som dref honom till universitetet var — huru lyckosamt, om så vore fallet med alla — en öfverväldigande trängtan att öka sitt vetande, att söka fylla i några af de luckor, han under de gångna åren med beklagande upptäckt uti sina positiva kunskaper. Härigenom trodde han sig kunna nå det mål, hvilket dag för dag allt klarare hägrade för hans inre syn. Att han gick till dessa vetenskapliga studier med helt andra och större förutsättningar, än hvad han för nio år sedan kunnat göra i Jena, behöfver väl icke påpekas. Lifvet och erfarenheten äro goda läro-

mästare, och Fröbel hade icke försummat att draga nytta af dem. Under alla omständigheter var Fröbel tillräckligt mycket en ursprunglig ande för att blott med kritik och efter själfständigt bepröfvande mottaga den vetenskapliga forskningens resultat. Han hörde icke till dem, som passivt mottaga af andra för att sedan med känsla och öfvertygelse »svära på mästars ord». Österländska språk, mineralogi, fysik och kemi voro de ämnen, hvarmed han företrädesvis sysselsatte sig, och, hvad särskildt det sistnämnda ämnet beträffar, kände han sig lifligt intresserad af de epokgörande uppslag, som inom detsamma blifvit gjorda icke minst af svenskarne Bergman, Schéele och Berzelius. Förutom dessa mera grundliga specialstudier afhörde han äfven föreläsningar i filosofi, historia, politik och nationalekonomi. Bättre än mången insåg han att för en uppfostrare intet mänskligt får vara främmande. Af alla dessa vetenskaper var det emellertid mineralogien, som denna tid öfvade på Fröbel den största dragningskraften. Läran om kristallbildningen tilltalade mäktigt hans efter enhet spanande ande, och han anade äfven här något högre; kristallbildningen och människobildningen syntes honom såsom samma sak fast under olika former. För att än bättre få tränga in i dessa hemligheter lämnade han redan 1812 Göttingen och skref in sig vid universitetet i Berlin, där han trodde sig få bättre ledning vid idkandet af sina mineralogiska studier. Ekonomiska hänsyn kommo äfven att spela med in vid denna flyttning, ty penningtillgångarne började sina ut, och Fröbel hyste förhoppning om att lättare kunna förtjäna något till sitt underhåll i Berlin än i Göttingen. en förhoppning, som icke kom på skam. Han fick nämligen anställning vid det på sin tid mycket ansedda Plamannska institutet, hvars grundare och föreståndare *Johann Ernst Plamann*, själf en framstående pedagog, särskildt inlagt stora förtjänster genom att i Preussen införa Pestalozzis uppfostringsgrundsatser.

Då Fröbel ju själf hade haft tillfälle på ett ingående sätt göra bekantskap med Pestalozzi och hvad med honom stod i samband, hade institutet i Berlin icke något särdeles nytt att bjuda honom. För öfrigt föll äfven denna mycket besökta, på modet varande uppfostringsanstalt snart för samma frestelser, som bidragit att försvaga verksamheten vid moderinstitutet i Yverdon. Fröbel fann — för att använda hans egna ord — där hvarken den högre andan, det högre sträfvanDET eller undervisningens enhet. Hvad han trängtade efter, det var efter ett djupare ingående på människans särskildt barnets natur. Emedan Fröbel vid det Plamannska institutet blott hade anställning som timlärare och använde sin hufvudsakliga tid till bedrifvandet af universitetsstudier, så kunde under alla omständigheter läroanstalten i fråga icke öfva något större inflytande på honom. Dock bör man icke underskatta betydelsen af, att han här kom i beröring med *Friedrich Ludwig Jahn*, stiftaren af det tyska »turnväsendet». Jahn har för Tyskland varit ungefär detsamma, som Ling varit för Sverige, likasom det tyska »turnväsendet» på sitt sätt motsvarar den svenska gymnastiken. Jahns närmaste sträfvan var att söka genom utvecklandet af den fysiska och moraliska folkraften ernå ett återställande af de djupa befolkningslagrens fosterlandskärlek och dådlust. Detta

lyckades äfven i viss mån, hvilket särskildt visade sig, då 1813 Konung Friedrich Wilhelm III uti sitt bekanta upprop »Till mitt folk» manat Preussens innevånare att afskudda sig det Napoleonska förtryckets ok.

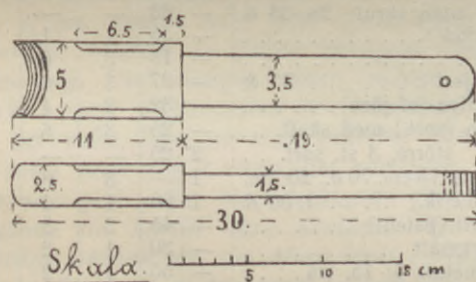
Uppropet blef med hänförelse mottaget, och från alla samhällsklasser strömmade frivilliga till fanorna. Detta gällde icke minst den studerande ungdomen, och bland dem af studenterna vid Berlins universitet, hvilka ställde sig under Jahns befäl för att vid de till den Lützowska frikåren hörande »svarta jägarne» strida för konung och fosterland, var äfven Fröbel. Om de bevekelsegrunder, hvilka härvidlag ledde honom, skrifver han senare: »Det var mig icke möjligt kunna tänka, huru en vapenduglig ung man skulle kunna uppfostra barn och gossar, hvilkas fädernesland han icke med lif och blod försvarat. Det var mig icke möjligt kunna tänka, huru en ung man, som nu fejt droge sig tillbaka, senare utan att blygas och utan att prisgifva sig åt sina lärjungars hån och förakt skulle kunna uppfostrande inverka på dem att utföra sådant, som kräfvat storhet, uppoffring och hängifvenhet.»

Det var sålunda såsom uppfostrare Fröbel gick ut i befrielsekriget; deltagandet häri blef också för hans blifvande verksamhet af säkerligen då oanad betydelse.

Ny modell.

N:o 12. Notlinstöd af björk.

Konstruerad och utförd såsom »självald» modell under kursen N:o 74 af folkskoleläraren F. Strömberg från Kristinestad, Finland.

1. Ett lämpligt trästycke utsågas med bredsåg.
2. En sida och en kant upphyflas vinkelrätt med rubank. Bredd och tjocklek angifvas med strykmått samt afhyflas med rubank.
3. Nedskärningen å sidorna uppritas, hvartill användas vinkel och strykmått, och utföres med bredsåg, putshyvel och knif.
4. Nedskärningen å båda kanterna uppritas och verkställes liksom å sidorna.
5. Handtagets längd utsättes och uppritas samt utskäres med rundsåg och knif.
6. Hela längden angifves. Den runda formen å stödets smalare ända uppritas samt utföres med fogsvars och stämjärn.
7. Hålet borras med centrumborr.
8. Fassniten utmätas och utföres med knif.
9. Föremålet jämnas med fil och sickling samt putsas med sandpapper, där så behöfves.

Statsanslag för undervisning i slöjd har under 1895 utbetalats till sammanlagdt 2,483 afdelningar. Antalet »skolor», till hvilka sådant anslag utanordnats under de föregående åren, var 1,895 under 1894, 1,787 under 1893, 1,624 under 1892, 1,492 under 1891, 1,392 under 1890, 1,278 under 1889, 1,167 under 1888, 991 under 1887, 872 under 1886 och 727 under 1885. 1878, då detta anslag första gången utanordnades, blef det samma tilldeladt 103 skolor.

De afdelningar, hvilka 1895 uppburit statsanslag, äro på följande sätt fördelade på de olika länen: Göteborgs och Bohus län 277, Värmlands län 240, Malmöhus län 194, Elfsborgs län 191, Kopparbergs län 147, Stockholms stad 140, Östergötlands län 117, Södermanlands län 113, Gefleborgs län 107, Örebro län 101, Kalmar län 92, Jönköpings län 84, Vesternorrlands län 83, Blekinge län 73, Upsala län 70, Kristianstads län 69, Skaraborgs län 63, Vestmanlands län 63, Stockholms län 54, Gotlands län 53, Hallands län 45, Norrbottens län 42, Jämtlands län 23, Kronobergs län 21 samt Vesterbottens län 21. Hela anslaget belöper sig till kr. 185,236,28 mot kr. 141,656 år 1894.

Tolstoi om värdet af handarbetet.

(Ur »Blätter für Knaben-Handarbeit».)

»Münchner Allgemeine Zeitung» hade för icke längesedan i sin värdefulla vetenskapliga bilaga införd en mycket intressant afhandling rörande Tolstois socialekonomiska åsikter. Såsom ett af de sakförhållanden, hvilka lifligast inverkat på Tolstoi, och som skall hafva tjänat till grund för hans teorier, betecknas här den underordnade rollen handarbetet intar i vårt nuvarande samfund. Det är verkligen också något mycket beaktansvärdt för vännerna af arbetsundervisning.

När man säger mig — heter det här — att med kristendomen en omhvälfning har ägt rum, som har adlat handarbetet och erkänt dess värde, och då man i sköna antiteser framhåller forntida och moderna åsikter om handarbete, så måste jag erkänna, att jag blir litet otålig. Jag känner mig alltid frestad att fråga dem, hvilka predika arbetets ära och förkunna, att kristendomen gifvit det dess adelsmärke, om de skulle vilja gifva bort sin dotter med en arbetare, om de skulle vilja gifva henne tillåtelse att blifva arbeterska, eller om de ens skulle vilja inbjuda en arbetare, en murare, en herde eller en skomakare till sitt bord. Nej? Nå väl, då är också frågan afgjord.

De skola säga mig: orsaken är icke, att vi förakta dessa människor, men vi kunna icke umgås med folk, som icke hafva fått samma uppfostran som vi, och ännu mindre gifva oss med dem. Ja, hvarföre hafva då dessa handverkare, dessa arbetare icke samma uppfostran som ni? Hvarför fattas dem denna förmåhet i språk, sätt och uppträdande? Helt enkelt emedan det aldrig har fallit en bildad eller väluppfostrad man in att blifva arbetare. Funnes det många Tolstoiar som blefve arbetare, så skulle man säkerligen icke tveka att inbjuda dem, ja, till och med gifva sig med dem. Den verkliga orsaken ligger allenast däruti att för oss borgare af 1891 och så kallade söner af 1789 — likasom för medeltidens feodalherrar och andlige och Markus Aurelii eller Aristoteles' samtida — är arbete med händerna tecken till ett lägre stånd. Hos Annams innevånare är det sed, att de högre klassernas medlemmar låta naglarne växa utan att någonsin klippa dem, ett särskildt födral skyddar denna sällsamma prydnad från att blifva afbruten. Och hvarföre består denna underliga sed? Emedan långa naglar bevisa, att deras ägare aldrig har använt sina tio fingrar. Där har Ni åtminstone ärliga människor, som ännu äga en uppriktig mening, de påstå icke att de hafva återupptäckt handarbetets adelsmärke. Vi däremot säga så, men tänka i själfva verket alldeles som tonkinesen. Ord bevisa ingenting: de som med stora ord förklara, att de icke veta något ädlare än arbete med händerna, vilja därmed blott säga, att arbetet är ädelt för de personer, som förrätta det men för ingen del för dem själfva.

Jag betraktar denna — om Ni så vill — oundvikliga uppfattning såsom den enda orsaken till klass-skillnaden och därmed till den sociala frågan. Icke egendomens ojämna fördelning framkallar — såsom man vanligtvis tror — den sociala frågan, utan sedernas, lifvets, betingelsernas olikhet är det, som skiljer de rika från de fattiga liksom två strömmingar, som flyta i samma flodbädd utan att deras vatten blandas, men tvärtom stöta tillsammans i en röra af vågor och skum. I vissa primitiva församlingar, som mer eller mindre likna de af Tolstoi drömda — såsom i de patriarkaliska församlingar, om hvilka bibeln talar eller nu för tiden hos araberna och kabylerna, finnes det också rika och fattiga, men de rika föra samma lif som de fattiga och skilja sig icke från dem genom några yttre tecken, hvarken beträffande klädedräkt, boning eller bildning; bland dessa folk finnes ingen social fråga. Jag hyser den öfvertygelse, att den sociala frågan icke skall blifva verkligt löst, förr än arbete med händerna åter har kommit till heders, och det icke blott i teorin utan också i praktiken, icke förr än man anser det lika hedrande att hylla och smida som att såsom kassör räkna penningar i en bank, skriva på stämplat papper hos en notarie, att såsom byråchef eller landshöfding underteckna handlingar, att räkna med x och y i tekniska högskolan, i korthet sagdt allt sådant arbete, hvilket man så stolt kallar tankearbete.

Otvifvelaktigt finnes icke i många fall tankearbetets förefinna öfverlägsenhet. Till och med bland de så kallade högre arbetena finnes det uppgifter, som äro mera motbjudande än något arbete med händerna: det arbete, som republikens president har, då han två å tre timmar präntar underskrifter, det arbete, som vi professorer förehafva, då vi timplats vända någon olycklig student på en examens stekspett, ofta en likaså enformig och maskinmässig förrättning som att röra murbruk eller svarfva servetteringar. Och omvänt erbjuder det enklaste arbete med händerna säkerligen lika ädla och sanna fröjder som de så kallade fria yrkena, fröjder, hvilka vi icke till fyllest kunna uppfatta, och hvilka bestå däri, att man ser sitt eget arbete, sina händers arbete förverkligadt under en kännbar form — kanske också i den instinktiva tillfredsställelse, som naturen själf har velat foga till uppfyllandet af såväl individens som släktets behof. Jag lutar åt den uppfattning att den njutning, som en man af de fria yrkena eller en statens tjänsteman erfar såsom talare eller försvarare, genom vetenskaplig eller litterär ryktbarhet och af ännu starkare skäl af den orsaken att hafva så eller så många timmar suttit på embetsrummet, på intet sätt är så liflig, uppriskande och hälsosam som den njutning, som en snickare, timmerman eller smed erfar af ett väl utfördt arbete.

Förefrigt är Tolstoi visst icke den ende, som rosar arbete med händerna. Såsom bekant, framhöll Rousseau dylikt arbete såsom en af grunderna för sin Emils uppfostran, och han gjorde det af skäl, som knappast skilja sig ifrån Tolstois. Hos Hohenzollern tyckes det vara en tradition, att arftagaren till kronan skall lära ett handverk. Det säges, att den olycklige kejsar Fredrik hade lärt bokbinderi. Näväl, vi äro alla af kungligt blod, och kanske hafva Rousseau och Tolstoi rätt, då de vilja lära oss att handtera verktyg, på det att vi skola lära oss att rätt utöfva vårt kungliga handverk såsom skapelsens herrar.

Må vi hoppas, att den dag skall komma, då arbete med händerna ej är mindre ärofullt än det så kallade tankearbetet. Och säkerligen skall den komma. Redan nu äro en mängd handverk bättre lömande än tjänstemäns och lärars arbete. Visserligen äro de icke lika ärade; en bonde ser med större stolthet sin son som skrivare hos en notarie än som smedslärling; emellertid försummar icke vår praktiska tidsålder att afpassa den grad af aktning som den skänker arbetet efter aflöningen. Redan nu är i Förenta staterna och i Australien en duktig handverkare mycket mer aktad — icke blott bättre aflönad — än den, som har tagit sin första universitetsexamen. På samma gång en förkortning af den dagliga arbetstiden tillåter arbetaren att förkofra sig, att läsa och att åtminstone någon del af dagen föra samma lif som vi andra, skall den också — och detta är enligt min mening en af dess bästa verkningar — höja arbetarklassens sociala ställning; och då å andra sidan bildningens utbredande och icke blott elementar — utan också den högre undervisningens kostnadsfria meddelande redan visar en så kännbar öfverfyllnad på de fria yrkenas område, så är kanske den dag icke aflägsen, då våra unga licentiatier förlora fruktan för att sätta handen till hyfveln eller plojen, upprepande Virgilius yttrande »Fortunatos nimium» och till sin förväning skola finna, att de känna sig lyckliga.

För att underlätta slöjdundervisningens införande utlämnas från Nääs till skolor för dem afsedda redskap och verktyg enligt nedanstående prisuppgift. Skriftliga rekvisitioner torde ställas till Aug. Abrahamson, Nääs, Floda Station. Mot kontant, i förskott eller mot efterkräf.

Redskapens och verktygens namn.	Kr.	öre	För 6 elever behöfvet antal	För 12 elever behöfvet antal	För 18 elever behöfvet antal	Uppställning för 12 elever.	Pållständig uppställning för 12 elever.
Hyfvelbänk, eksesif. 2 skr. 20: för 2 pers.	22	—	3	8	12		
D:o hjörkskifva, förl pers.	20	—	—	—	—		
D:o furuskifva, 1 skr.	13	—	—	—	—		
D:o för 2 pers. 17 &	18	—	—	—	—		
D:o i skap.	29	—	—	—	—		
Rundsåg med ställ.	1	—	2	3	4		
D:o bredare med ställ.	1	—	1	2	4		
Sinksåg med ställ.	1	20	2	4	4		
Sticksåg, eng.	—	85	1	1	1		
Fogsvans, eng. 10", 2: 25, 12", 1: 50 &	2	50	1	2	3		
Rubank med dubbelt järn	2	85	3	8	12		
Skrubbhyfvel med järn	1	12	3	8	12		
Putshyfvel med dubbelt järn	1	67	3	8	12		
Rundhyfvel med 2 t. d:o	1	75	1	1	1		
Böjtång 5 tum, Flackstång å	—	25	2	2	2		
Kniptång.	—	67	1	1	1		
Hoftång 8 tum (9 t. 1: 10) 33 &	—	55	1	2	2		
Stämjärn eng. (sats) 12, ...	3	40	1	2	2		
D:o med påsatta skaft	4	40	—	—	—		
Lockbettel, eng. (sats) 8 st.	3	85	1	1	1		
Håljärn, eng. (sats) 12	4	15	1	1	1		
Flatfil, eng. 9	—	40	2	4	4		
Halfrund fil, eng. . . 32, 40 &	—	47	3	6	6		
Rundfil, » 9' »	—	40	2	4	4		
Sågfil, » . . . . . 20 &	—	25	2	4	4		
Borrsläng med 16 borr 3: 55 &	3	70	1	1	1		
» utan borr 1: 25 &	1	40	—	—	—		
Sylborr i träfodral. . . . . 70 &	0	95	1	2	3		
Stötlådor	1	—	1	2	3		
Knif (Nääs modell 40 ö.) 20, 25	—	60	4	6	12		
» i fodral.	—	92	—	—	—		
Bandknif. . . . . 1: 75 &	1	—	1	2	2		
Hammar med skaft. . . 40 &	—	60	3	6	8		
Klubba	—	45	3	6	8		
Passare med skruf. . . . 80 &	1	05	2	2	6		
D:o utan skruf 28, 33 &	—	63	—	—	—		
Krumcirkel	—	55	1	1	1		
Sickling	—	13	3	6	6		
Skrufmejsel . . . . . 25 &	—	27	3	6	6		
Späckskifva (af järn)	—	32	2	4	6		
Skedjärn (sort.) med skaft.	—	25	3	6	6		
D:o större, 3 st. sort.	2	25	—	—	—		
Skrufving 15 cm. 70 ö., 20 cm.	1	—	3	8	8		
Yxa, (amerik.) . . . . . 1: 50 &	1	80	1	1	2		
Strykmått (patent)	—	45	3	8	12		
Sinkstrykmått	—	30	1	2	2		
Smyg, metall, 1: 15, trä	—	55	1	2	2		
Vinkel, 15, 20, 25, 30 cm.	—	16	3	—	—		
D:o af metall. . . 60, 70 &	—	85	—	8	12		
Limpanna med pensel	1	75	1	1	1		
Hyfveljärn, eng., dubbla 2 1/8	6	—	1	1	1		
Slipsten (plan) med ställ.	2	50	1	1	1		
Brynsten . . . . . 8, 40, 50 &	1	—	2	3	3		
Bildhuggarejärn (12 st.)	3	5	1	1	1		
Metermått 65, 90, 1: 84, 12, 8 &	—	35	2	4	6		
Svarfjärn, eng. (sats på 1 duss.)	6	—	—	—	—		
Böjda träsniderifilar	—	70	—	—	—		
Sågvikare . . . . . 50, 26 &	—	18	—	—	—		
Hyfveljärn, eng., dubbla 2 1/8	—	90	—	—	—		
D:o 2 1/4" 0: 95, 2" 0: 85, 1 3/4	—	77	—	—	—		
D:o enkla 1 1/4	—	37	—	—	—		
Rundsågsblad	—	14	—	—	—		
Sinksågsblad . . . . . 22, 28, 35 &	—	46	—	—	—		
Sågsnören 6:tråd, pr 1/2 kilo	1	30	—	—	—		
D:o 3:tråd. d:o	—	85	—	—	—		
Handsågar 20" . . . . . 1: 10 &	1	50	—	—	—		
Sandpapper . . . . . (1 bok)	—	36	—	—	—		
Stift 1 1/2 t. 1 1/4 t. 1 t. 3/4 t. 1/2 t.	—	—	—	—	—		
Lim . . . . . (1 kilo)	—	66	—	—	—		
Kalibermått	2	30	—	—	—		
Filkloffe 0: 75. Gradsågar	—	60	—	—	—		
Ritbestick . . . . . 2: 33 &	—	62	—	—	—		
Slipmaskiner	1	—	—	—	—		
Skrufställ af järn, 1 kr., 2: 70 &	4	—	—	—	—		

Kr. 6: 50
3: 10
5: 75
55
6:
3:
1: 25
1: 40

Notlyfvel med järn . . . . .
Grundhyfvel med järn . . . . .
Amerikanska putslyfvar af järn . . . . .
Snickare blyertspennor, pr. duss. . . . .
Ritningar till Nääs-modellerna . . . . .
D:o till endast Grundserien . . . . .
Geometrisk konstr. till modell . . . . .
Bänkbakar pr par 1: 15, stål, polerade »

